

УДК 371.147.88

С.О. Квітка, кандидат технічних наук,
доцент, завідувач кафедри «Електротехніка і
електромеханіка імені професора
В.В.Овчарова»,
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного,
м. Мелітополь, Україна
Д.М. Нестерчук, кандидат технічних наук,
доцент, доцент кафедри «Електротехніка і
електромеханіка імені професора
В.В.Овчарова»,
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного,
м. Мелітополь, Україна

SOFT SKILLS, ЯК ПЕРЕДУМОВА УСПІШНОЇ КАР'ЄРИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ В ГАЛУЗІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

Анотація. Розглянуті питання розвитку та впровадження соціально-особистісних компетентностей для успішної кар'єри фахівця в галузі електроенергетики.

Ключові слова: soft skills, компетентність, особиста ефективність, комунікативні навички, управлінські навички, стратегічні навички.

Abstract. issues of development and implementation of social and personal competencies for a successful career in the field of electricity are considered.

Keywords: soft skills, competence, personal effectiveness, communication skills, management skills, strategic skills

В сучасному світі головне – це інформація. Обсяг професійних знань перестає бути мірилом професійності, а найважливішим стає вміння здобути необхідну інформацію в потрібний момент. Відповідь на цю жорстку вимогу ринку праці можуть надавати фахівці, які володіють «soft skills» (навичками, компетенціями). Згідно [1] навички, в цілому, і «м'які» навички зокрема, – це навички, які сформовані шляхом тривалого повторення, та які досить важко виявляти, наочно демонструвати, перевіряти, оцінювати. Однак, якщо навичка

сформована, то людина починає діяти автоматично, не замислюючись над тим, що і як їй потрібно робити.

За даними [1, 2] «soft skills» – це соціологічний термін, який характеризує емоційний інтелект людини і є комплексом особистісних характеристик, що пов'язані з ефективною взаємодією з іншими людьми. На практиці поряд з терміном «soft skills» використовують ряд термінів та означень з тотожним змістом, а саме, соціально-особистісні компетентності, «м'які» компетентності, «м'які» знання, «м'які» навички, «soft» знання/уміння/навички. Комплекс характеристик особистості, що входять до означення «soft skills», особливо важливий для успіху в професії. Для просування кар'єрними сходами певні особистісні навички та уміння потрібно застосовувати з найнижчих щаблів, а починати напрацьовувати – якнайраніше, ще на етапі професійного навчання. Так, студент під час навчання розвиває власні «soft skills» при спілкуванні з колегами, викладачами й допоміжним персоналом. При цьому навички студента напрацьовуються за активної участі в різноманітних гуртках, спілках, громадських об'єднаннях, наукових товариствах та студентському самоврядуванні, при цьому розвиваються та поступово вдосконалюються його комунікативні навички та уміння.

Навички майбутнього фахівця кожної професії поділяються на два різновиди – hard skills («тверді» навички) та soft skills («м'які» навички). «Тверді» навички (hard skills) – це професійні, технічні вміння, які пов'язані з діяльністю в сфері формалізованих технологій, що є однозначними, чітко сформульованими та повністю залежними від професійної сфери їх вживання. «М'які» навички – це комплекс неспеціалізованих, «надпрофесійних» навичок, які відповідають за успішну участь фахівця у робочому процесі, високу продуктивність і, на відміну від спеціалізованих навичок, є такими, що не пов'язані з конкретною сферою вживання, до яких належать організаційні, презентаційні, комунікативні, управлінські уміння. На відміну від вузькоспеціалізованих hard skills, «м'які» навички є універсальними і допомагають професійно розвиватися і будувати кар'єру в будь-якій галузі [1б 2]. Аналіз [2-4] показав, що «soft» трактується як «гнучкість», а саме відсутність

стереотипності та шаблонності, здатність особистості мати прагнення діяти в мінливих ситуаціях з урахуванням власної інтуїції та досвіду.

Слід відзначити, що в умовах конкуренції на ринку праці компанії шукають фахівців, які мають не тільки вищу освіту та кваліфікацію з професійною спеціалізацією, але які й мають додаткові якісні комунікативні компетентності. Опитування працедавців показало, що їм потрібні гнучкі фахівці, які швидко адаптуються до нових професійних завдань. Світ дуже швидкоплинний, саме тому аби бути затребуваним на ринку праці, необхідно навчатись протягом усього життя. За результатами проведеного аналізу [1, 2] стало можливим систематизувати матеріали та розробити узагальнену таблицю ключових компонент soft skills (таблиця 1).

Таблиця 1

Ключові компоненти «м'яких» навичок soft skills

Група	Тип навичок	Навички
1	Особиста ефективність	- вміння ставити та досягати повсталі цілі; - управління часом; - стресостійкість; - почуття відповідальності; - креативність; - аналітичне мислення; - проведення презентацій
2	Комунікативні	- вміння працювати в групі; - вміння здійснювати ефективну комунікацію; - міжособистісне спілкування; - ефективне розв'язання конфліктних ситуацій; - вміння переконувати
3	Управлінські	- вміння згуртувати групу; - вміння сформувати команду; - вміння сформувати систему комунікації в команді; - вміння мотивувати команду; - володіти та розвивати лідерські властивості
4	Стратегічні	- вміння планувати; - вміння приймати стратегічні рішення; - вміння працювати в умовах ризиків; - вміння делегувати повноваження

В наш час професія фахівця в галузі електроенергетики знаходиться за рівнем затребуваності на одному з перших місць на ринку праці. Головне, що

окрім професійних знань та вмінь, фахівець має володіти системою «м'яких або соціальних» навичок, які наведені в таблиці. Слід відзначити, що впровадження таких навичок не є забаганкою, а об'єктивною вимогою ринку праці, тому то вища школа має реагувати на ці запити. На погляд авторів, різниця в оволодінні «soft skills» й «hard skills» полягає в тім, що «м'яким» навичкам складно навчитися з книг або просто виконуючи свої функціональні обов'язки, їх можна тільки напрацьовувати шляхом регулярного свідомого і цілеспрямованого повторення.

Проведені опитування працедавців та результати круглих столів з фахівцями провідних енергетичних підприємств Запорізького краю дозволили зробити висновок, що в сучасних умовах soft skills не тільки доповнюють hard skills та створюють нові можливості, вони ще й сприяють розвитку та формуванню професійності майбутніх фахівців.

Список використаних джерел

1. Навчальна практика: навчальний посібник / К. О. Коваль, О. В. Мельник, О. В. Бурдейна, Р. С. Белзецький, О. М. Косарук. – Вінниця: ВНТУ, 2017. 76 с.
2. Гура О.О. Особливості розвитку м'яких навичок студентів ІТ – спеціальностей засобами навчальних SCRUM проєктів. [Електронний ресурс]: *Journal «ScienceRise: Pedagogical Education»*, 2019. №4(31). С.8-15.
3. Наход С.А. Значущість «soft skills» для професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних професій. *Секція 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 2018. Випуск 63. С.131-135.
4. Коваль К.О. Розвиток «soft skills» у студентів = один з важливих чинників працевлаштування. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2015. № 2. С.162-167.